

DÁVID ÉS GÓLIÁT

Izráel népe felismerte, hogy Sámuel az Úrnak prófétája. Amikor Sámuel megöregedett, Izráel vénei hozzá mentek és azt mondták:

„Rendelj nekünk királyt, hogy kormányozzon minket!“. Sámuel ekkor Sault kente föl királynak.

Saul Isten segítségével legyőzte Izráel népének ellenségeit; ekkor elbizakodott és engedetlen lett Isten iránt. Sámuel ezért így szólt Saulhoz:

„Mivel megvetted az Úr szavát, téged is megvetett az Úr!“

Saul elvesztette az Úr kegyelmét és a gonosz lélek gyötörte őt. Ezért azt mondta szolgálóinak, hogy szerezzenek valakit, aki jól tud hárfázni és vezessék hozzá. Ekkor elhozatták Dávidot, és ő hárfája pengetésével megkönnyebítette Saul lelkét.

A filiszteusok nemsokára ismét hadat üzentek Izráel ellen. Saul elrendezte seregét, Dávid pedig hazatért, hogy atyja nyáját legeltesse.

Amikor a két sereg már szemben állt egymással, a filiszteusok táborából előlépett egy óriás termetű harcos, kinek neve Góliát volt. A rézsisakos, pikkelyes páncélba öltözött óriás nagy hangon, gyalázkodó, sértegető szavakkal párviadalra hívta a zsidó katonákat. Senki sem mert vele szembeszállni, ezért napról-napra bátrabban gyalázkodott, és sértegette a zsidókat. Így tartott ez napokon át reggel és este.

Történt pedig, hogy Dávid, a Betlehemből való Isainak legkisebb fia idősebb fivérének élelmet vitt a hadi táborba. Amikor meghallotta Góliát gyalázkodó szavait, látta, hogy a katonák félnek az óriástól, és a sérelmet senki sem meri megtorolni. Elhatározta, hogy szembeszáll a hengegő óriással és lemossa a zsidókat ért gyalázatot. Fivérei elleneztek a tervet. Saul, a zsidók királya sem akarta harcba engedni.

„Nem mehetsz a filiszteus ellen, hogy vele megvívj, mert te még gyermek vagy, ő pedig ifjú kora óta harcos katona“.

Dávid viszont ragaszkodott elhatározásához.

Amikor Saul, a király, látta, hogy az ifjút nem tudja szándékától eltéríteni, följánlotta neki saját harci öltözékét, kardját és sisakját.

Dávid azonban a számára szokatlan felszerelést letette, s bottal, parittyával és öt lapos kővel indult az állig fölfegyverkezett Góliát felé. Az óriás ezen rettentően felbőszült.

„Hát kutya vagyok én, hogy bottal jössz rám?“ - kiáltotta.

Dávid ekkor parittyájával egy követ hajított a filiszteus fejére. A kő földre sújtotta az óriást. Az ifjú ekkor odarohant, kihúzta Góliát kardját és levágta a fejét. Erre a filiszteusok mind megfutamodtak.

A vallási gondolkodásban a legmagasabb fokot az ókori keleti népek közt a zsidóság érte el, mely, bár sok más vallás elemeit is magáévá tette, egy istent hitt (monoteizmus), minden más istent hamisnak, bálványnak tartott. A monoteizmussal a zsidóság a világ sokféle jelenségét nem külön-külön okokra vezette vissza, hanem a legkülönfélébb jelenségek mögött egy általános végső okot, egyetlenegy mozdítóerőt tételezett fel. Így a világot nem mint különféle, egymást sokszor keresztező erők zürzavarát látta, hanem mint egységes irányítás alatt álló rendet szemlélte.

Dávid király (i. e. 990 táján) már ravaszabb és ügyesebb uralkodó volt, mint elődje Saul. Alkalmasint Hírámnak, Tiroz főnőciai királyának a védelme alá helyezte országát, s ez a főnőciai szövetség nemcsak, hogy megerősítette hatalmát, még nagyban elősegítette fia, Salamon

nagyságának kibontakozását is. Sajnos, Dávid nem élt különösebben szent életet (Sámuel második könyve szerint), az uralkodása idején elkövetett gyilkosságok és kivégzések végeszakadatlan sorozata sokkal inkább valamilyen vad nép törzsfőnökére, semmint egy művelt uralkodóra vall.

Dávid király Jeruzsálemet tette az ország fővárosává, és ott királyi palotát építtetett. A frigszekerényt is elhozatta az új fővárosba.

Habár Dávid sok kegyelmet kapott Istentől, mégis nagy bűnt követett el egy alkalommal, és ezért súlyos büntetést kellett elszenvednie. Fővezérét, Joábot elküldte seregével a háborúba, ő maga pedig Jeruzsálemben maradt. Azért, hogy Uriás feleségét, Betszabet, feleségül vehesse, levelet küldött Joábnak, a fővezérnek, és megparancsolta, hogy állítsa Uriást az első sorokba, és hagyja el, hogy elveszen! Dávid pedig Uriás halála után valóban feleségül vette Betszabét!

Dávid hetvenéves korában halt meg, de előbb még mindent elkészített, hogy fia Salamon az Istennek templomot építhessen.

A BÖLCS SALAMON KIRÁLYRÓL

Salamon uralkodása kezdetét azzal szentelte meg, hogy a papok által ezer áldozatot mutatott be Istennek. Azon éjjelen álmában megjelent neki az Úr és azt mondta:

„Kérj amit akarsz, és én megadom azt neked!”

Salamon így szólt:

„Uram, Istenem, Te királlyá tettél engem, atyám, Dávid helyett, én pedig még fiatal vagyok. Adj tehát nekem értelmes szívet, hogy népedet megítélhessem és a jót a rossztól megkülönböztethessem.

Salamon nemsokára megmutatta bölcsességét. Két asszony jött a királyhoz, akik ugyanegy házban laktak, és akiknek csaknem ugyanolyan korú gyermekük volt. Egyikük gyermeke egy éjjel meghalt, és most mndkettő magáénak mondotta az életben maradt gyermeket. Salamon így szólt szolgálóihoz:

„Vágjátok kétfelé az élő gyermeket, és adjátok egyik felét az egyiknek, másik felét a másiknak”.

A hazug asszonynak tetszett ez a megoldás, de az élő gyermek anyja így szólt:

„Kérlek Uram, adjátok neki az élő gyermeket és ne öljétek meg!”.

Így ismerte meg a király az igazi anyát, és ítélte neki a gyermeket.

Salamon király uralkodása i. e. a 960. esztendőben kezdődött. Ez az uralkodás is éppen olyan véresen indult, mint az apjáé. A krónika szerint Dávid élete végső perceiben arra „oktatta” fiát, hogyan álljon majd bosszút Simein, az ellenségén. Salamon azzal kezdte uralkodását, hogy meggyilkoltatta fivérét, Adoniát, aki trónjára tört, de alulmaradt a küzdelemben, s ezért életével kellett fizetnie.

Ezután Salamon nekilátott, hogy kora uralkodó eszméihez képest teljességgel korszerűnek nevezhető szellemben megreformálja a vallást. Fenntartotta a szövetséges viszonyt Hirámmal, Szidón és Thirosz királyával, aki Salamon királyságát közlekedő útnak használta, hogy elérje a Vörös-tengert, és partján hajókat építsen, s eme üzleti alapon álló társas viszony eredményeképpen hallatlan vagyont gyűjtött össze Jeruzsálemben. Salamon munkáscsapatokat küldött Föníciába a Libanon hegység lejtőire, ahol cédrusokat vágtak ki és szállítottak Izráelbe.

Később Salamon királyi palotát építtetett magának Jeruzsálemben. Jehovának pedig templomot, amely azonban távolról sem volt olyan pompás, mint a királyi palota. Eddig az Istennel kötött szövetség ősi zsidó jelképét egy nagy sátor alatt őrizték, amelyet egyik magaslatról a másikra cipeltek, és az áldozatokat is különböző helyeken mutatták be Izráel istenének. Most a szent frigyládát a cédrusborította kőtemplom aranytól csillogó belső szentélyében, olajfából faragott és dúsan aranyozott két nagy szárnyas alak közt helyezték el, és az áldozatokat is ezután mindig az előtte álló oltáron mutatták be.

Miután a templom elkészült, egybegyűjtötte Izráel népét, és elvitte a frigyládát a templomba. A király térdre borult az oltár előtt és felajánlotta a templomot az Istennek. Salamon

felülmúlta gazdagságával és dicsőségével a föld minden királyát. Éppúgy felülmúlta őket bölcsességével is.

Salamon halála után az ország két részre szakadt. Ez az egymással is folyvást marakodó két kis állam hol az egyik, majd a másik hatalomtól került függő helyzetbe. Az idegen hatalmak adóinak terhét is a szegény nép szenvedte meg.

Salamon király halálával véget is ért a zsidók rövid dicsősége. Az ország északi, gazdagabbik fele, amely eddig súlyos adókat fizetett, hogy a király fényűzésének költségeit fedezze, elszakadt Jeruzsálemtől, s Izráel néven külön királysággá alakult. Tehát nem volt többé kincsekről szó a zsidó történelemben. Jeruzsálem a másik törzs fővárosa maradt, Juda néven. Ez az ország kopár, telve volt homoksivatagokkal, a Földközi-tengertől pedig Filisztea állama választotta el, és mindenfelől ellenségek vették körül.

Forrásanyag:

H. G. Wells: A világtörténet alapvonalai. Geniusz Könyvkiadó, Budapest, 1925.

Dr. Szűcs Jenő: Régen volt, hogy is volt. Tankönyvkiadó, Budapest, 1981.

Gyapay G. és Ritoók Zs.: Történelem. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, 1991.

Kis Biblia, írta Pokorny Emánuel, Kiadja a Szent-István Társulat, Budapest, 1912.